

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **P.**, IČO : X., zastúpenej AK M., s.r.o., so sídlom v B., proti povinnému **R. O.**, o vymoženie 1218,64 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp.zn. 3 Er 361/11, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 16. februára 2012 sp.zn. 12 CoE 69/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove zo 16. februára 2012 sp.zn. 12 CoE 69/2011 a uznesenie Okresného súdu Kežmarok z 26. októbra 2011 č.k. 3 Er 361/11-58 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Kežmarok na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

STÁLÝ ROZHODCOVSKÝ SÚD zriadený pri ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA a MEDIACNÁ, a.s. (ďalej len „rozhodcovský súd“) rozhodcovským rozsudkom z 30. júla 2010 sp.zn. IBBO310196 uložil povinnému zaplatiť právnej predchodkyni oprávnenej (P. – pozn. dovolacieho súdu) 1218,64 €, úrok vo výške 23% ročne zo sumy 1218,64 € od 2. februára 2010 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 1218,64 € od 2. februára 2010 do zaplatenia, sumu dlžných úrokov a úrokov z omeškania vyčíslenú ku dňu splatnosti úveru vo výške 84,88 €, sumu dlžných úrokov a úrokov z omeškania vyčíslenú k 1. februáru 2010 vo výške 338,72 €, sumu dlžných poplatkov vo výške 28,22 €, náhradu poplatku za rozhodcovské konanie vo výške 66,82 €, všetko na bankový účet predčíslenie X., vedený v P., variabilný symbol : X., všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku.

Na základe rozhodcovského rozsudku podala oprávnená súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie. Následne súdny exekútor JUDr. R. D. požiadal Okresný súd Kežmarok o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Kežmarok uznesením z 26. októbra 2011 č.k. 3 Er 361/11-58 zastavil exekučné konanie. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov exekučného konania. Exekučné konanie zastavil vychádzajúc z ustanovení § 45 ods. 1 a 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), lebo v rozhodcovskom rozsudku uvádzaná rozhodcovská doložka je neprijateľnou (neplatnou) podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Táto doložka zakladá značnú nerovnováhu práv a povinností zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (povinného). S ohľadom na splnutie doložky s ostatnými zmluvnými podmienkami v úverovej zmluve dospel prvostupňový súd k záveru, že doložka nebola individuálne dojednaná a spotrebiteľ nemal inú možnosť, len túto zmluvu ako celok odmietnuť alebo podrobiť sa jej. Nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech povinného videl aj v tom, že spotrebiteľ bol nútený neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu pred rozhodcovským súdom zvoleným oprávnenou.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej uznesením zo 16. februára 2012 sp.zn. 12 CoE 69/2011 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na to, že „rozhodcovská doložka nebola platne uzavretá z dôvodu chýbajúcej písomnosti podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z.z. Vo veci rozhodol rozhodca bez platnej zmluvy. Chýba osobitná rozhodcovská zmluva. Nepostačuje odkaz na všeobecné obchodné podmienky k úverovej zmluve. Oprávnená nemá titul na vedenie exekúcie podľa § 41 Exekučného poriadku. Oprávnený nemá titul vydaný právomocným orgánom. Z toho dôvodu mohol okresný súd podľa § 41 ods. 2 Exekučného poriadku zamietnuť žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie“.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená, ktorá navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne, aby uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/, b/, c/ O.s.p. a § 237 písm. d/, e/, f/ O.s.p. (v tej istej veci sa

už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Podľa názoru dovolateľky exekučný súd nebol oprávnený skúmať materiálom správnosť rozhodcovského rozsudku, rozhodcovské konanie, ani zmluvu, na základe ktorej bol vydaný. Vo veci je daná prekážka "res iudicata". Považovala za neprijateľné, aby súd poprel právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku, nakoľko sa nepodal návrh na začatie konania o jeho zrušení, hoci bol podľa zákona potrebný. Taktiež namietala, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom a bolo porušené jej právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Za takú vadu označila skutočnosť, že jej nebolo umožnené riadne a zákonným spôsobom uplatniť jej práva z rozhodcovského rozsudku v exekučnom konaní, ako aj nedostatočne odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu. Podľa názoru oprávnenej exekučný súd v exekučnom konaní nie je oprávnený ex offio skúmať povahu rozhodcovskej doložky vzhľadom na právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku.

Povinný sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno dovolaním napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydanému v tejto procesnej forme, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) alebo potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu

(§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, dovolanie ale nesmeruje proti potvrdzujúcemu uzneseniu uvedenému v § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, b/, c/, g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka namieta vadu podľa § 237 písm. d/ O.s.p., t.j. že sa v tej istej veci už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Podľa § 159 ods. 3 O.s.p. len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Prekážka rozsúdenej veci (*rei iudicatae*) svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania.

Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený inak, nesprávne či neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie.

Z obsahu spisu vyplýva, že konaniu vo veci exekúcie oprávnenej P. proti povinnému R. O., o vymoženie 1218,64 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Kežmarok pod sp.zn. 3 Er 361/11, na základe rozhodcovského rozsudku vydaného STÁLÝM ROZHODCOVSKÝM SÚDOM zriadeným pri ROZHODCOVSKEJ, ARBITRÁŽNEJ a MEDIAČNEJ, a.s. z 30. júla 2010 sp.zn. IBBO310196, nepredchádzalo žiadne iné konanie na súde a vo veci nebolo predtým rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené, konanie nie je zaťažené dovolateľkou namietanou vadou (§ 237 písm. d/ O.s.p.).

Podľa názoru oprávnenej je konanie súdov postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. e/ O.s.p., ktorej sa mali, ako to vyplýva z obsahu dovolania, dopustiť zrejme tým, že skúmali podmienky vydania rozhodcovského rozsudku, hoci povinný nevyvinul žiadnu aktivitu na takýto prieskum. Oprávnená túto vadu namieta neopodstatnene.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku jednej z neodstrániteľných podmienok konania, návrhu na začatie konania; ak konanie prebieha napriek nedostatku návrhu a nejde o prípad, kedy súd môže konať aj bez návrhu, je treba konanie zastaviť.

Exekučný súd ale v danej veci začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o ktorej bol povinný rozhodnúť do 15 dní od jej doručenia (§ 44 Exekučného poriadku). V tomto prípade z určujúceho – obsahového – hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., ale o námietku inú, ktorú oprávnená uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti postupu a právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia.

Oprávnená v dovolaní tiež namieta, že súdy jej v konaní odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pričom k odňatiu jej možnosti konať pred súdom a k porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd došlo tým, že jej súdy neumožnili si riadne a zákonným spôsobom uplatniť svoje práva z rozhodcovského rozsudku v exekučnom konaní.

Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

V danom prípade oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie a súdny exekútor požiadal súd, aby ho poveril vykonaním navrhovanej exekúcie. Zákonu zodpovedajúcim postupom súdu v tejto procesnej situácii v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku bolo preskúmanie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu a rozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora vychádzajúce z výsledkov uskutočneného preskúmania. Uvedené ustanovenie predpokladá, že ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu

na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, poverí exekútora vykonaním exekúcie, a že v opačnom prípade zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V preskúmvanej veci ale exekučný súd takto nepostupoval a bez rozhodnutia o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie exekučné konanie zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.; odvolací súd jeho postup považoval za správny a odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekučného konania potvrdil (hoci z dôvodov nekorešpondujúcich s prvostupňovým rozhodnutím, keďže súd prvého stupňa zastavil exekučné konanie a nie zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ako uvádza odvolací súd v dôvodoch svojho potvrdzujúceho rozhodnutia). Týmto postupom súdov bola oprávnenej odňatá možnosť realizovať tie procesné oprávnenia, ktoré zodpovedajú štádiu exekučného konania, do ktorého sa toto konanie dostalo na základe procesných úkonov oprávnenej a súdneho exekútora.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/.

Citované ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. (týkajúce sa prípadov zastavenia výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania iba na návrh) v konaní o výkon rozhodnutia dopadá na procesnú situáciu, ktorej predchádzalo nariadenie výkonu rozhodcovského rozsudku (v ktorej už bol výkon rozhodnutia nariadený uznesením súdu). Z logiky veci a z toho, že predmetné ustanovenie inak nerobí rozdiely medzi konaním o výkon rozhodnutia a exekúciou vykonávanou podľa Exekučného poriadku, možno dospieť

k záveru, že aj s dopadom na exekučné konanie sa ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. vzťahuje na procesnú situáciu, v ktorej exekučné konanie po podaní návrhu na vykonanie exekúcie pokročilo ďalej do štádia, v ktorom už bolo rozhodnuté o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Z ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. možno vyvodit', že toto ustanovenie sa týka rovnakej procesnej situácie; odlišnosťou je, že so zreteľom na podstatu dôvodov uvedených v tomto ustanovení súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastavuje výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu.

Vyššie uvedené možno pre účely preskúmvanej veci uzavrieť konštatovaním, že zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverenie súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

Zo spisu vyplýva, že v danom prípade súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd, neprípustne „preskočili“ postup podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a že exekučné konanie zastavili podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. v procesnej situácii, v ktorej neboli dané procesné predpoklady pre tento postup. Pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľný exekučný titul, mal žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), a nie konanie zastaviť podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. (viď obdobne uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3 Cdo 154/2011, 4 Cdo 195/2011, 3 Cdo 32/2012).

So zreteľom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov, i keď nebol v dovolaní namietaný, dospel dovolací súd k záveru, že v exekučnom konaní došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (hoci z iných dôvodov, než uvádzala oprávnená), ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, ale tiež jeho opodstatnenosť.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. zrušil dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

So zreteľom na zrušenie týchto uznesení (z procesného dôvodu) nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti námietky dovolateľky, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho údu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. septembra 2012

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová